

Ontwapen de mannen!
Geen vrouwen onder de wapenen!

Het leger emancipeert niet.

Militarisering is het proces waarbij iets langzamerhand steeds meer wordt gecontroleerd door, afhankelijk gemaakt van, of zijn waarde gaat ontleen aan het leger als instituut of militaire criteria. *Dr. Cynthia Enloe, Maneuvers: The international politics of militarizing women's lives.*

Is een toenemend aantal vrouwen in het leger een teken van vrouwenemancipatie? Nee. Het is een teken van de toenemende militarisering van de maatschappij, wat juist niet gunstig is voor vrouwen en ook niet voor Nederland.

Het gaat er niet om of vrouwen de militaire taken wel aankunnen. In veel geïndustrialiseerde landen bestaat het leger al voor 10 % of meer uit vrouwen. Ook vormen vrouwen soms wel 30 % van gewapende oppositiegroepen. De vaardigheden en leiderscapaciteiten van vrouwen zijn wel duidelijk. Wat ter discussie staat is in hoeverre het militariseren gunstig is voor vrouwen en voor de maatschappij als zodanig. Fatsoenlijke normen en waarden en een waarneembare toename van zinloos geweld zijn tegenwoordig belangrijke onderwerpen in de Nederlandse maatschappij. De grotere deelname van vrouwen in het leger moet in deze context gezien worden.

Geen vrouwen onder de wapenen. Ontwapen de mannen.

Mannelijkheid wordt steeds meer verbonden met geweld. Mannelijkheid wordt als de gewenste norm beschouwd, en daarmee verbonden de mannelijke waarden als macht en overwicht. Het overwaarderen van mannelijke normen heeft ook jonge meisjes aangestoken. Sommigen van hen worden ook gewelddadig in hun streven naar gelijkwaardigheid en erkenning.

Het militariseren van vrouwen bestrijdt deze link tussen mannelijkheid en geweld niet en gaat ook niet in tegen het gebruik van geweld als een gelegitimeerde manier om politieke conflicten op te lossen. Inplaats van vrouwen aan te moedigen om meer bij geweld betrokken te raken, zou men mannen moeten aansporen om het beeld van mannelijkheid te veranderen, en de samenhang te verbreken tussen het zijn van een 'echte man' en het gebruiken van geweld.

Het idee dat vrouwen van nature minder gewelddadig zouden zijn dan mannen moet ook worden bestreden. Deze gedachte leidt tot de valse voorstelling dat meer vrouwen in het leger op een of andere manier het leger 'humaner' zou maken. Vrouwen zijn geen zachtaardiger moordenaars. De-humanisering is inherent aan elk militair systeem. Een bewijs hiervan is de manier waarop reserve-luitenant Lynndie England uit het Amerikaanse leger de mensenrechten van Iraakse gevangenen in de Abu Graib gevangenis schond. Het vinden van meer humane alternatieven voor oorlog is de verantwoordelijkheid van de hele internationale gemeenschap, niet alleen van vrouwen.

Vrouwenemancipatie is niet het doel van welk leger dan ook. Het werven van vrouwen in militaire dienst heeft meer te maken met het minder beschikbaar zijn van jonge mannen dan met enige wens om vrouwen te emanciperen. Onderzoek in andere westerse legers toont ook aan dat vrouwen in het leger alom sexueel misbruik en sexueel geweld ondervinden.

Sommige mensen voeren aan dat de militaire dienst zorgt voor goede banen en een opleiding voor laagopgeleide meisjes. Maar de meeste mensen leren in het leger geen vaardigheden die voor de burgermaatschappij kunnen worden omgezet. In sommige westerse landen, zoals in de VS, is de werkloosheid onder veteranen zelfs hoger dan onder niet-veteranen. Bovendien, wat is dat voor een maatschappij waar het leger een belangrijke werkgever moet zijn? Als militaire banen goed zijn voor de werkgelegenheid van vrouwen, is dat een bewijs van de noodzaak om betere gelijke kansen te creëren op de reguliere arbeidsmarkt.

Weer anderen menen dat de militaire dienst toegang geeft tot besluitvormingsprocessen en leidinggevende posities voor vrouwen. Maar in een democratie zijn zelfs de hoogste rangen in het leger ondergeschikt aan burgerpolitici. Dit duidt op de noodzaak om meer vrouwen te benoemen op leidinggevende posities in de politiek, niet in het leger. Landen waar militaire officieren de macht hebben zijn meestal dictaturen; en dictaturen hebben al helemaal geen respect voor vrouwenrechten.

Liever dan geld te besteden aan het werven van meer vrouwen voor het leger, zou de regering geld moeten investeren in het verbeteren van werkgelegenheid en kansen voor vrouwen, in het bijzonder voor jonge en allochtone vrouwen.

Liever dan meer vrouwen te werven voor het leger, zou de regering snelle, praktische maatregelen moeten nemen om de VN-resolutie 1325 uit te voeren. Dan zou ze het aantal vrouwen verhogen in alle leidinggevende posities bij het voorkómen en het oplossen van conflicten, en het vrouwen vredeswerk steunen.

Liever dan het bevorderen van militaire macht als een oplossing voor de wereldproblemen zou de regering oorlog als middel om internationale politieke conflicten op te lossen moeten verwerpen.

Liever dan te investeren in wapensystemen, zou de regering geld moeten besteden aan conflictpreventie en aan onderzoek, opleiding en training in geweldloze conflicthantering

Liever dan vrouwen te werven voor het leger, zou de regering moeten investeren in een Europese Burgervredesmacht, waar het Europese Parlement 10 jaar geleden al om vroeg.

Het leger emancipeert niet!

IFOR's Women Peacemakers Program, May 2005
Shelley Anderson;
Vertaling Janne Poort – van Eeden.